

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 248.518 van 8 oktober 2020
in de zaak A. 221.679/VII-39.933**

In zake : Tom VANDERMARLIERE
woonplaats kiezend te 9980 Sint-Laureins
Middeldorpe 24

tegen :

de DEPUTATIE VAN DE PROVINCIERAAD
VAN OOST-VLAANDEREN

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 10 maart 2017, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen van 12 januari 2017 waarbij het beroep tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Sint-Laureins van 29 juli 2016, houdende het verlenen aan Rudi Hermie van de milieuvergunning voor het verder exploiteren en veranderen van een veeteeltinrichting, gelegen Middeldorpe 12 te Sint-Laureins, niet wordt ingewilligd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Peter Provoost heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. Verzoeker heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 1 oktober 2020.

Staatsraad Peter Sourbron heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker, die in persoon verschijnt, en jurist Christophe Wille, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Peter Provoost heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoeker is eigenaar van een perceel landbouwgrond aan de Middeldorpe te Sint-Laureins. Hij wenst het perceel te gebruiken voor biologische landbouw.

3.2. Op 1 juni 2016 dient Rudi Hermie, die in dezelfde straat een rundveebedrijf exploiteert, een vergunningsaanvraag in voor het hernieuwen en veranderen van de bestaande inrichting.

3.3. Tijdens het openbaar onderzoek dient verzoeker een bezwaarschrift in. Hij werpt onder meer het volgende op:

“Als aanpalende eigenaar wil ik er nadrukkelijk op wijzen dat er een open mestvaalt ligt op enkele meters van een woonhuis waar mevr. Anna Van Deijnze verblijft.

De mestvloeistoffen lopen rechtstreeks in de grond (mestvaalt) of in de naastliggende gracht voor de overloop aan de rundveestal. Zonder de nodige aanpassingen kan de vervuiling niet gestopt worden. Ik wens in elk geval dat de wettelijke voorschriften gevolgd worden en er geen verdere vervuiling mogelijk is”.

3.4. Bij besluit van 29 juli 2016 verleent het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Sint-Laureins aan Rudi Hermie een milieuvergunning voor het stallen van 35 runderen, de opslag van 170 m³ dierlijke mest (bestaande uit 100 m³ stalmest en 70 m³ mengmest) en een grondwaterwinning.

In antwoord op verzoekers bezwaarschrift stelt het college:

“Overwegend dat er in de periode van het openbaar onderzoek 1 bezwaarschrift is binnengebracht met volgende opmerkingen:
[...]

Het spreekt voor zich dat de exploitant zich dient te houden aan de algemene en sectorale bepalingen van Vlarem II. Indien er overtredingen zijn, dienen deze via handhaving te worden vastgesteld. Tevens kan op het belang van deze bepalingen gewezen worden, door deze op te nemen in de bijzondere voorwaarden. Dit bezwaar is geen reden om de vergunning te weigeren”.

3.5. Tegen deze vergunningsbeslissing dient verzoeker bestuurlijk beroep in bij de deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen. In zijn beroepschrift betoogt hij onder meer:

“Als aanpalende eigenaar wil ik er nadrukkelijk op wijzen dat er een open mestvaalt ligt op enkele meters van het woonhuis waar mevr. Anna Van Deynze verblijft.

Mijn bezwaar in verband met de milieuverontreiniging werd niet beantwoord.

De vaste dierlijke mest wordt niet gestort op een mestdichte vloerplaat met drie mestdichte aansluitende wanden.

De mestvloeistoffen lopen rechtstreeks in de grond (open mestvaalt) of in de naastliggende gracht voor de overloop aan de rundveestal.

Er zijn geen mestkelders in beton of andere mestdichte opslagcapaciteit voor mengmest. De overtollige mengmest loopt in het oppervlaktewater en op het naastliggende perceel waarvan ik eigenaar ben.

Gezien de wetgeving reeds jarenlang bestaat is het duidelijk dat er geen enkele intentie is om de mistoestand op het terrein te verbeteren.

Zonder de nodige aanpassingen kan de vervuiling niet gestopt worden.

Ik wens in elk geval dat de wettelijke voorschriften gevolgd worden en dat de

vervuiling gestopt wordt”.

3.6. Vervolgens deelt de vergunningsaanvrager mee dat hij de mestvaalt voor 100 m³ stalmest niet zal exploiteren, maar dat hij deze mest zal opslaan op zijn bedrijf verder langs de straat.

3.7. In het kader van de beroepsprocedure worden de volgende adviezen uitgebracht:

- a) de afdeling Milieuvergunningen adviseert om de vergunning voor de mestopslag aan te passen zoals aangegeven door de aanvrager;
- b) de Vlaamse Milieumaatschappij, afdeling Operationeel Waterbeheer, geeft een gunstig advies over de aangevraagde grondwaterwinning;
- c) de provinciale milieudeskundige brengt een gunstig advies uit over de aanvraag met aangepaste grondwaterwinning en mestopslag;
- d) de Provinciale Milieuvergunningscommissie ten slotte stelt voor om de gevraagde vergunning te verlenen.

3.8. Op 12 januari 2017 neemt de deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen het thans bestreden besluit. De voor de beoordeling van voorliggend annulatieberoep relevante motieven luiden als volgt:

“Het reinigingswater van de stallen wordt opgevangen in de mestkelders en wordt uitgespreid op de cultuurgronden volgens de regels van het Mestdecreet.

Bodem- en grondwater

De staanplaats voor de landbouwvoertuigen is verhard.

De vaste mest zal worden afgevoerd naar een andere inrichting van de exploitant.

Voor zover de lekbaarheid van de mestkelder naar de toekomst toe gegarandeerd blijft, wordt de kans op bodem- en grondwaterverontreiniging tot het aanvaardbare beperkt.

[...]

Bespreking beroepschrift

Tijdens het plaatsbezoek van de provinciale milieudeskundige kon worden vastgesteld dat er wel degelijk een mestkelder aanwezig is op het bedrijf. Rekening houdend met de aanwezigheid van mengmestkelders bestaat er steeds een potentieel risico op het verspreiden van mest naar de omgeving. Hierdoor wordt er uitgegaan van een potentieel negatief effect. Er dient echter wel aangehaald te worden dat een goede bedrijfsvoering en oordeelkundig uitbaten van de stallen het risico op vermestende

verontreiniging sterk kunnen beperken. Daarom wordt er van uitgegaan dat het bedrijf geen of een gering negatief effect zal hebben op de vermesting van het grondwater.

De beroepsargumenten die betrekking hebben op de opslag van vaste mest zijn niet meer relevant, vermits de mestvaalt buiten gebruikt zal worden gesteld.

[...]”.

IV. Onderzoek van het vierde en het vijfde middel

Standpunt van de partijen

4. Als vierde en vijfde middel voert verzoeker aan:

“- 4^{de}

Vlarem II Afdeling 5.9.2.1 stallen § 3

Het is verboden vloeren van stallen, mestkanalen en mestkelders te voorzien van overstorten of afleidingskanalen naar een oppervlaktewater, een openbare riolering, een kunstmatige afvoerweg voor regenwater of naar een verliesput.

De stal die met een zijgevel grenst aan het perceel landbouwgrond van Tom Vandermarliere heeft een overloop waar mestvocht in de gracht terechtkomt.

Op deze plaats zit als tussenstation een roestig olievat afgeschermd met een metalen deksel.

Dit bezwaar wordt niet weerlegd of behandeld.

Schending van de motiveringsplicht.

- 5^{de}

Vlarem II Afdeling 5.9.2.3 opslagplaatsen voor mengmest § 1

Vlarem II Afdeling 5.9.2.3 opslagplaatsen voor mengmest § 2

Vlarem II Afdeling 5.9.2.3 opslagplaatsen voor mengmest § 3

Het is verboden opslagplaatsen voor mengmest te voorzien van overstorten of afleidingskanalen naar een oppervlaktewater, een openbare riolering, een kunstmatige afvoerweg voor regenwater of naar een verliesput.

Wanneer het mestvocht op dergelijke manier uit de stal wegvloeit kan men ervan uitgaan dat de mestkeldercapaciteit onvoldoende is of dat er aanzienlijke lekken bestaan zodat samen met de grondwaterstijging de mestkelder opgevuld wordt en overloopt.

‘Voor zover de lekdichtheid van de mestkelder naar de toekomst toe gegarandeerd blijft, wordt de kans op bodem- en grondwaterverontreiniging tot het aanvaardbare beperkt’ staat in de motivering omtrent ‘Bedrijfsafvalwater’.

Dit is een onbegrijpelijke argumentatie die allerm minst redelijk is.

Schending van de uitdrukkelijke motiveringsplicht

Vlarem II Afdeling 5.9.2.3 opslagplaatsen voor mengmest § 2

De bodem, wanden en de kanaalverbindingen met stallen dienen gebouwd uit duurzame en degelijke materialen volgens de regels van goed

vakmanschap zoals vermeld in bijlage 5.9, hfdstuk 1 en 2 bij dit besluit derwijze dat de hinder voor het leefmilieu wordt voorkomen of beperkt tot de normale burenlust”.

Voorts stelt hij nog onder het opschrift ‘Bespreking beroepschrift’:

“Er wordt erkend dat de aanwezige mengmestkelder een potentieel risico is. Vreemd genoeg wordt zondermeer een uitbreiding toegestaan van 60 m³ naar 70 m³ en dit bij een oude beerput die op het naastliggende veld en in de gracht overloopt.

Er werd niet nagegaan welke bruikbare inhoud (70 m³ ??) er is, waar men de bijkomende 10 m³ opslagcapaciteit zal creëren en in hoeverre deze zeer oude put onder de bouwvallige stal mestdicht is. De overloop naar de gracht werd niet gecontroleerd. Er werd geen motivatie gegeven over het negeren van deze manifeste overtreding van de VLAREM reglementering. Men spreekt over goede bedrijfsvoering en oordeelkundig uitbaten terwijl het over verouderde gebouwen gaat waar al vele tientallen jaren geen verbeteringen of onderhoudswerken gebeurden en de asbestplaten van het dak verpulveren. De heer Rudi Hermie geeft zelf aan bij de prov. milieudeskundige dat er bij een overname zal moeten gerenoveerd worden”.

5. De verwerende partij antwoordt:

“De bestreden beslissing laat geenszins toe dat een overstort of afleidingskanaal wordt geplaatst. Tijdens het plaatsbezoek van de provinciale milieudeskundige werd geen overloop vastgesteld, noch werd vastgesteld dat er insijpeling van mestsappen zou zijn naar de aanpalende gracht of het perceel van verzoekende partij.

De bestreden beslissing stelt omtrent het beroepsargument ter zake:

‘Tijdens het plaatsbezoek van de provinciale milieudeskundige kon worden vastgesteld dat er wel degelijk een mestkelder aanwezig is op het bedrijf. Rekening houdend met de aanwezigheid van mengmestkelders bestaat er steeds een potentieel risico op het verspreiden van mest naar de omgeving. Hierdoor wordt er uitgegaan van een potentieel negatief effect. Er dient echter wel aangehaald te worden dat een goede bedrijfsvoering en oordeelkundig uitbaten van de stallen het risico op vermestende verontreiniging sterk kunnen beperken. Daarom wordt er van uitgegaan dat het bedrijf geen of een gering negatief effect zal hebben op de vermesting van het grondwater.

De beroepsargumenten die betrekking hebben op de opslag van vaste mest zijn niet meer relevant, vermits de mestvaalt buiten gebruikt zal worden gesteld.’

Tijdens de zitting van de PMVC antwoordde de provinciale milieudeskundige nogmaals op de grieven van verzoekende partij hieromtrent, als volgt:

‘De provinciale milieudeskundige stelt niets abnormaals gezien te hebben bij

haar plaatsbezoek. Het betreft inderdaad oudere gebouwen, maar de inrichting was proper. De inrichting wordt voor het ogenblik ook enkel gebruikt om zieke dieren van zijn bedrijf tijdelijk op te vangen. De bedoeling is eventueel dat de zoon deze inrichting zou gaan overnemen, in welk geval de exploitant meldde dat er dan zal moeten gerenoveerd worden. Wat nu gebeurt is heel kleinschalig. Er werd geen insijpeling van mest vastgesteld bij plaatsbezoek.

De vloeistofdichtheid van de mestkelder kon niet gecontroleerd worden. Als de mestvaalt buiten gebruik wordt gesteld, zal het grootste probleem van de mestsappen opgelost zijn.'

De beroepsargumenten van verzoeker zijn dus wel degelijk behandeld. De aangehaalde bepaling is niet geschonden door de bestreden beslissing.

[...].

Wat de opslagcapaciteit betreft is deze voldoende voor het gevraagde aantal dieren, en kan een eventueel tekort worden afgevoerd naar de andere inrichting van de exploitant.

Wat de vloeistofdichtheid van de mestkelder betreft, wordt er vanuit gegaan dat deze destijds volgens de regels van goed vakmanschap en onder controle van een architect, een ingenieur-architect, een burgerlijk bouwkundig ingenieur, een industrieel ingenieur bouwkunde, een landbouwkundig ingenieur of een bio-ingenieur werd geplaatst in duurzame en degelijke materialen.

Of de vloeistofdichtheid op vandaag nog steeds 100 % gegarandeerd is kan onmogelijk worden gecontroleerd, maar er zijn in elk geval geen indicaties dat er een lek zou zijn. Er werd door de provinciale milieudeskundige bij plaatsbezoek geen insijpeling van mest vastgesteld, hetgeen wel het geval zou zijn mocht de mestkelder niet meer vloeistofdicht zijn".

6. In zijn memorie van wederantwoord voegt verzoeker foto's toe van de overloop vanuit de tegen de perceelsgrens gelegen stal, langsheen een roestig olievat in de gracht.

Beoordeling

7. Luidens artikel 2 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: motiveringswet) moeten de individuele bestuurshandelingen uitdrukkelijk worden gemotiveerd. De beslissing die aan de betrokkene wordt meegedeeld, moet niet enkel het dictum bevatten, maar eveneens de redenen op grond waarvan de beslissing werd genomen.

Artikel 3 van de motiveringswet bepaalt dat de opgelegde

motivering in de akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen. Deze motivering moet afdoende zijn. Dit laatste betekent dat de motivering pertinent moet zijn, wat inhoudt dat de motivering duidelijk met de bestreden beslissing moet te maken hebben en dat ze draagkrachtig moet zijn, wat betekent dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen.

De formelemotiveringsplicht strekt ertoe de bestemming van een beslissing in kennis te stellen van de redenen waarom een bepaalde beslissing genomen is.

8. Verzoeker heeft tijdens het openbaar onderzoek onder meer aangevoerd dat “[d]e mestvloeistoffen [...] rechtstreeks in de grond (mestvaalt) [lopen] of in de naastliggende gracht voor de overloop aan de rundveestal”. In zijn beroepschrift tegen de in eerste aanleg genomen vergunningsbeslissing betoogde hij in dit verband:

“De mestvloeistoffen lopen rechtstreeks in de grond (open mestvaalt) of in de naastliggende gracht voor de overloop aan de rundveestal.
Er zijn geen mestkelders in beton of andere mestdichte opslagcapaciteit voor mengmest. De overvloedige mengmest loopt in het oppervlaktewater en op het naastliggende perceel waarvan ik eigenaar ben”.

9. De overweging in het bestreden besluit dat er op het bedrijf wel degelijk “een mestkelder” aanwezig is, geldt niet als afdoende weerlegging van het bezwaar van verzoeker dat op de inrichting “geen mestkelders in beton of andere mestdichte opslagcapaciteit” aanwezig zijn, te meer omdat de verwerende partij zelf erkent dat er door de aanwezigheid van mestkelders “een potentieel risico op het verspreiden van mest naar de omgeving” bestaat. In de bestreden beslissing wordt ook niet ondubbelzinnig aangegeven dat de vergunde inrichting voldoet aan het voorschrift van artikel 5.9.2.3, § 2, eerste lid, van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (hierna: Vlarem II) dat bepaalt dat voor opslagplaatsen voor mengmest “[d]e bodem, de wanden en de kanaalverbindingen met stallen of andere opslagruimten dienen gebouwd uit duurzame en degelijke materialen volgens de

regels van goed vakmanschap zoals vermeld in bijlage 5.9., hoofdstuk 1 of 2 bij dit besluit, [...] derwijze dat de hinder voor het leefmilieu wordt voorkomen of beperkt tot de normale burenlust”. Zulks is evenmin het geval voor het vereiste van artikel 5.9.2.3, § 3, van Vlarem II dat “[h]et [...] verboden [is] opslagplaatsen voor mengmest te voorzien van overstorten of afleidingskanalen naar een oppervlaktewater, een openbare riolering, een kunstmatige afvoerweg voor regenwater of naar een verliesput”.

10. Het vierde en het vijfde middel zijn gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van de deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen van 12 januari 2017 waarbij het beroep tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Sint-Laureins van 29 juli 2016, houdende het verlenen aan Rudi Hermie van de milieuvergunning voor het verder exploiteren en veranderen van een veeteeltinrichting, gelegen Middeldorpe 12 te Sint-Laureins, niet wordt ingewilligd.

2. Dit arrest dient bij uittreksel te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

3. Het Vlaamse Gewest wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op een rolrecht van 200 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van acht oktober tweeduizend twintig, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Eric Brewaeys,	kamervoorzitter,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Elisabeth Impens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Elisabeth Impens

Eric Brewaeys